

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 20/03/2025 16:46
Sayı: E-120.07.03-1631387
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-19278701

Konu : Soru Önergesi (7/24344)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/24344
GK 117

İlgi : 03.03.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04-1591015 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Ankara Milletvekili Sayın Koray AYDIN'a ait 7/24344 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/24344) (4 Sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ANKARA MİLLETVEKİLİ SAYIN KORAY AYDIN'A AİT 7/24344 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemiz, küresel iklim değişikliğinin etkilerinin yoğun olarak hissedileceği Akdeniz iklim kuşağında yer almasından dolayı iklim değişikliğinin olumsuz etkilerinden en fazla etkilenecek ülkeler arasında kabul edilmektedir.

Bakanlığımızca 2016 yılında tamamlanan “İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi” ile iklim değişikliğinin tüm havzalarda yüzey ve yer altı sularına muhtemel etkisi tespit edilmiş ve gerekli uyum faaliyetleri belirlenmiştir.

Ulusal su verimliliği hedeflerinin ve stratejilerinin ortaya konulduğu “Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033)” hazırlanmıştır.

Ülkemizde tüm sektörlerde suyun verimli kullanılması ve su verimliliği konusunda toplumsal farkındalığın artırılması amacıyla 31 Ocak 2023 tarihinde “Ulusal Su Verimliliği Seferberliği” başlatılmıştır.

Seferberlik kapsamında kentsel, endüstriyel ve tarımsal su verimliliğinin sağlanmasına ilişkin rehber dokümanlar hazırlanmış olup www.suverimliliği.gov.tr adresinden ulaşılabilmektedir.

Konya Ovası’ndaki kuraklık, 2020-2024 yılları arasında tarımsal üretimi çeşitli şekillerde etkilemiştir. Son beş yıllık dönemde özellikle ilkbaharda yağışlar azalmış, yaz aylarında sıcaklıklar artmıştır. Bu durum sulama ihtiyacını artırmış ve kuraklık stresini tetiklemiştir.

Kuraklık stresi, tahıllarda başak oluşumunu, dane dolum sürecini ve nişasta sentezini olumsuz etkilemektedir. Özellikle süt olum döneminde oluşan stres, protein miktarında ve hamur direncinde azalmaya sebep olabilmektedir.

Özellikle sağlanan desteklemelerin de etkisiyle yaygınlaşan modern sulama yöntemlerinin su kullanımı noktasında yarattığı tasarruf ile birlikte kuraklığa dayanıklı tohumların da kullanılmasıyla kuraklığın olumsuz etkileri azaltılmaya çalışılmıştır.

Bitkisel üretim istatistikleri ile ilgili veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’nun resmi internet adresinde yayımlanmaktadır.

Tüm sektörlerde su verimliliği bilincinin oluşturulması ve farkındalık oluşturulması maksadıyla ülke genelinde eğitim çalışmaları yürütülmektedir. Suyun verimli kullanılmasına ilişkin afişler ve reklam panoları hazırlanmış olup halkın farkındalığının sağlanması maksadıyla ortak alanlarda sergilenmeye başlanılmıştır.

Bakanlığımız Su Yönetimi Genel Müdürlüğünce tarım sektörü ile birlikte 12 sektörün adil ve dengeli su paylaşımını sağlamak ve su kullanımından elde edilecek faydayı en üst seviyeye çıkarmak amacıyla havza ve alt havza bazında Sektörel Su Tahsis Planları (SSTP) hazırlanmaktadır.

İklim değişikliğinin tarım sektörü üzerindeki olumsuz etkileri ise daha sıcak ve az yağışlı iklim koşulları, ekstrem meteorolojik olaylarda artış, su kaynaklarında azalma, kuraklık şiddetinde artış, su ve toprak kalitesinde bozulma ve biyolojik çeşitliliğin azalması gibi hususlar olarak sıralanmaktadır.

Bu bağlamda; Bakanlığımız koordinatörlüğünde ülkemiz şartlarına uygun 2008-2012, 2013-2017, 2018-2022 ve 2023-2027 dönemine ait Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Kuraklık risklerinin olumsuz etkilerinin asgari düzeye indirilmesi ve kuraklıklara karşı

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

hazırlıklı olunması maksadıyla ülkemizdeki 25 nehir havzası için kuraklık yönetim planları hazırlanmıştır.

Kuraklık yönetim planları kapsamında su kaynaklarımızın verimli kullanılması ve kuraklıklara karşı hazırlıklı olunmasına yönelik olarak belirlenen tedbirler aşağıda sıralanmaktadır.

- Sulama alanlarının rehabilitasyonu ve modern sulama sistemlerine geçilmesi,
- İçme ve kullanma suyu şebekelerindeki kayıp kaçakların azaltılması,
- Sanayi sektöründe kullanılan suyun geri kazanılması ve temiz üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması,
- Alternatif su kaynaklarının belirlenmesi,
- Gözlem ağının geliştirilmesi,
- Kullanılmış suların yeniden kullanımının sağlanması,
- Kuraklığa dayanıklı bitkisel ürünlerin artırılması,
- Kuraklığın ekosistem üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması ve
- Kuraklık farkındalığının artırılması.

Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı'nın yol göstericiliğinde illerin kendi dinamiklerine ve özel koşullarına uygun olarak "İl Kuraklık Eylem Planı" oluşturulmuştur. İl Eylem Planı kapsamında; Vali başkanlığında ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile oluşturulan İl Kriz Merkezi kararlarıyla olası kuraklık ile ilgili tedbirler alınarak il bazında uygulanmaktadır.

Ayrıca "Kuraklık Tahmini ve Erken Uyarı Sisteminin Kurulması" çalışmalarına başlanmış olup 2027 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Ülkemizde gıda arz güvenliğinin temin edilmesi, kaynakların etkin kullanılması, stratejik ürünlerin en uygun yerde yetiştirilmesi, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlamak amacıyla bitkisel üretimde 2025 üretim yılı itibarıyla üretim planlamasına geçilmiştir. Planlı üretim kapsamında, havzalarda yetiştirilecek ürünlerin belirlenmesinde toprak, topoğrafya ile birlikte su varlığı ve sulama imkânları dikkate alınmış; tarımsal üretim planlaması ile beraber tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğini sağlayan, verim ve kalitenin artırılmasını hedefleyen, üretim planlamasını teşvik eden, su kısıtını merkeze alan yeni tarımsal destekleme modeline geçilmiştir.

Bu doğrultuda bitkisel üretim için ilk kez 2025-2027 yıllarını kapsayan 3 yıllık hazırlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. İlgili Karar doğrultusunda;

- Temel destek kapsamında; Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olan, planlama kapsamındaki ürünleri havzasında üreten tüm çiftçilere ve planlama kapsamı dışındaki diğer ürünleri üreten çiftçilerin tamamına temel destek ödenecektir. Mazot maliyetinin yüzde 50'si, gübre maliyetinin yüzde 25'i temel destek olarak ödenecektir.
- Üretim planlaması kapsamında; planlamaya alınan 13+1 ürünü planlandığı havzasında üreten bütün çiftçilerimize temel desteğe ilave olarak planlama desteği verilecektir. Mazot maliyetinin %100'ü, gübre maliyetinin %50'si karşılanacaktır.
- Su kısıtı desteği kapsamında; Bakanlığımız tarafından yeraltı sularının tarımsal kullanım açısından yetersiz olduğu belirlenen 11 ilin 52 ilçesinde sulu tarım arazilerinde

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

arpa, buğday, yağlık ayçiçeği, aspir, fiğ, mercimek, nohut ve yem bezelyesi üreten çiftçilere temel ve planlama desteğine ilave olarak su kısıtı desteği ödenecektir. Böylece bu çiftçilerimizin mazot ve gübre maliyetinin %100 ü karşılanmış olacaktır. Bu kapsamda;

- Su kaynaklarının etkin ve verimli kullanılması amacıyla ikinci ürün mısır (dane/silaj) ekilişine izin verilmeyecektir.
- Sulu tarım arazilerinde aynı ürünün art arda üç defa ekilmesine izin verilmeyecek, en az dörtlü münavebe uygulanacaktır.
- Tarımsal yeraltı sularının yetersiz seviyede ve su kısıtı olduğu belirlenen 52 ilçelerde damla sulama ile sulanan alanlar hariç dane mısıra destekleme ödemesi yapılmayacaktır.
- Su kısıtı olmayan, mera vasfı ve kaba yem üretim potansiyeli yüksek olan süt ve besi havzası olarak belirlenen illerde bulunan yetiştiricilere temel desteğe ilave destek verilecektir.
- Hazine Faiz/kar payı destekli krediler kapsamında; üreticilerin tarımsal üretime dair finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 2024-2026 yıllarını kapsayan Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince, Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullanılmaktadır. 28 farklı konuda, %25-%100 aralığında faiz/kar payı desteği sağlanmaktadır.
- Kararlar gereği üreticilerimiz temel bitkisel konularında 300.000 TL'ye kadar sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kar payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir. Bu kapsamdaki işletme kredi/finansmanların bir kısmı ayni olarak tahsis edilmekte ve akaryakıt, ilaç, gübre, tohum gibi tarımsal girdilerin alımına yönelik kullanılmaktadır. Bu kapsamda;
 - Basınçlı sulama sistemleri ve tarımsal yenilenebilir enerji yatırımlarına 15 milyon TL üst limite kadar %100'e varan faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.
 - Hayvancılık, kanatlı sektörü ve su ürünleri sektöründe yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %5, bitkisel üretim konularında işletme kredi/finansman kullandırımlarında basınçlı sulama sistemi kullanımında ilave %10, kapalı ortamda bitkisel üretim konusunda yatırım ve işletme kredi/finansman kullandırımlarında yenilenebilir/atık enerji kullanımına ilave %20, yatırımlarda yağmur suyu hasadı değerlendirildiğinde ilave %10 faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızca ülke genelinde yürütülen “Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi” kapsamında işlenmeyen, nadasa bırakılan veya işlemeli tarıma uygun olmayan arazilerin, uygun münavebe planı ve ekim yöntemleri uygulayarak stratejik ürünlerin üretiminde kullanılması, iklim değişikliğini dikkate alarak kuraklığa dayanıklı çeşitlerle hububat, baklagil ve yağlı tohumlu bitkilerin üretiminin geliştirilmesi sağlanmaktadır.

Obruklarla ilgili hususlara dair çalışmalar, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından yürütülmektedir.

Konya ilinde 818 bin hektar sulanabilecek arazi varlığının, 632 bin hektarlık (%77) kısmı

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

sulanmakta olup kalan 172 bin hektarlık arazinin sulanabilmesi için de planlama ve proje faaliyetleri devam etmektedir.

Ayrıca su kayıplarını önlemek amacıyla yenileme yatırımları devam etmekte ve bu kapsamda Ereğli İvriz Sol ve Sağ Sahil Sulamaları çerçevesinde 40 bin hektarlık alanda çalışmalar yürütülmektedir.

Mavi Tünel, 2015 yılında tamamlanarak hizmete açılmıştır. Bugüne kadar sulama amaçlı olarak 675 milyon m³, 2018 yılında tamamlanan Mavi Tünel İçme Suyu Projesi ile de Konya il merkezine 571 milyon m³ su verilmiştir. Bunun yanı sıra, 125 km uzunluğundaki Apa-Hotamış İletim Kanalı tamamlanmış olup çevre drenajı vb. sanat yapıları ilave olarak yapılacaktır. Kanala su verilmesi, 2025 yılında oluşacak su bütçesine göre planlanmaktadır.

Afşar Hadimi Tüneli'nde %74 oranında gerçekleşme sağlanmış olup çalışmalara tünel delme makinesi ve klasik tünel açma metodu kullanılarak devam edilmektedir. 2026 yılı sonunda tünel inşaatının tamamlanması hedeflenmektedir.

Konya Ovası'na Su Aktarma Projesi, Mavi Tünel Sistemi kapsamında; 3 baraj ve 1 adet tünel tamamlanmıştır. Hadimi Tüneli'nde ise çalışmalar devam etmekte olup tünel inşaatı %74 seviyesindedir.

Ermenek Çayı, Akçay, Kızılırmak ve Seyhan Havzası'ndan Konya Kapalı Havzası'na Su Aktarılması işlerinin planlama çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmalar neticesinde aktarılacak su miktarı belirlenecektir.

Kızılırmak Havzası'ndan (Hirfanlı Barajı'ndan) Konya Kapalı Havzasına Su Aktarılması işi kapsamında planlama çalışmaları devam etmektedir.

Konya ili Altınekin, Cihanbeyli, Kulu ilçeleri ve bağlı yerleşimler; İçme suyu Tesisleri Proje Yapımı ve Konya Seydişehir Suğla Gölü Kaynakları Geliştirilmesi işi planlama ve proje yapımı devam etmektedir.

Afşar Barajı inşaatı 2021 tarihinde tamamlanmış olup barajda su tutulmaya başlanmıştır. Barajda su depolamasına, su yükleme programı çerçevesinde devam edilmekte olup 06.05.2025 tarihi itibarıyla barajda 142 milyon m³ su depolanmış bulunmaktadır.